

Роман Голод

Іван Денисюк про Олену Пчілку. (Рецепція рецепції)

Мета статті полягає у необхідності з'ясування культурно-історичної, теоретико-методологічної, бібліографічної, біографічної та рецептивної значущості літературозначих і фольклористичних праць Івана Овксентійовича Денисюка, присвячених життєвому і творчому шляху Олени Пчілки. Відповідно до мети, у методологічній інструментарій дослідження увійшли елементи культурно-історичного, бібліографічного, біографічного, порівняльного, герменевтичного та рецептивного **методів**. У **результаті** дослідження узагальнено, систематизовано й проаналізовано розміщені в окремих працях Івана Денисюка ідеї щодо значущості внеску Олени Пчілки у розвиток національної літератури та літературознавства, фольклористики, педагогіки, політики й україністики в цілому. Особливу увагу надано теоретико-методологічному науковому підґрунтю наукових праць Івана Денисюка, зокрема методу династичного вивчення культурологічної спадщини родини Драгоманових-Косачів з акцентуванням на роль і значення Олени Пчілки у родинному вихованні обдарованих дітей, які закладали основи українського аристократизму, формували осердя національної ідентичності й елітарності і стали знаковими особистостями у розвитку нашої культури. Звернено увагу на спільність наукових інтересів (зокрема у галузі фольклористики) Івана Денисюка й Олени Пчілки. Проаналізовано літературознавчі праці науковця, присвячені малій прозі Олени Пчілки. Проведено порівняльний аналіз культурно-історичного контексту праці Івана Денисюка й Олени Пчілки. Зроблено **висновки** про важливість цілісного сприйняття розміщених у різних наукових працях Івана Денисюка аксіологічних суджень щодо внеску Олени Пчілки у розвиток українського культурного процесу. Оприаявлено бібліографічну, джерелознавчу й історіографічну важливість праць науковця про культурологічний доробок матері Лесі Українки. Акцентовано на аксонометричній релевантності творчої спадщини Олени Пчілки та її рецепції у наукових працях Івана Денисюка. Підкреслено дидактичну й методологічну актуальність як культурологічного доробку самої Олени Пчілки, так і його наукової рецепції у працях Івана Денисюка.

Ключові слова: Іван Денисюк, Олена Пчілка, рецепція, біографія, династичний методичний підхід, аристократизм духу, проза малих форм, фольклорні матеріали.

Вступ

Важливість біографічного та бібліографічного підходів у процесі пізнання значущості творчого доробку окремих персоналій у літературному й літературознавчому дискурсах ніколи не втратить методологічної актуальності. З часів виокремлення біографічного методу як допоміжної галузі літературознавства, що скристалізувалася у

працях її засновників – Ш. Сент-Бева, І. Тена, Г. Брандеса, через творче переосмислення біографізму і його поєднання з бібліографізмом у фундаментальній «Історії літератури руської» О. Огоновського, намагання синтезувати біографізм із психологізмом та елементами культурно-історичної школи в «Нарисі історії українсько-руської літератури» І. Франка, аж до сучасних досліджень українських науковців, які розглядають біографізм і бібліографізм як важливий фактографічний базис для глибшого проникнення у творчу лабораторію письменника. На думку С. Михиди, біографізм – це шлях до «джерел авторської ідентичності та методології їх експлікації на всіх рівнях існування творця – від фактів його життя до художнього самовтілення», тому-то «він має постати водночас як психофізіологічна, так і естетична категорія» (Михида, 2006: 59). На важливості прикладного значення біографізму «у розкритті мотивів, зародженні та реалізації творчих задумів, осягненні психології літературної творчості, внутрішнього світу митця» акцентує й Л. Овдійчук у статті з промовистою назвою «Інтеграційність біографічного методу вивчення художнього тексту у фаховій підготовці майбутніх вчителів української мови і літератури» (Овдійчук, 2021: 104).

Зразок творчої інтерпретації біографічного методу як династичного принципу дослідження «дворянського гнізда Косачів» простежуємо зокрема в однойменній праці І. Денисюка. Особливо плідним династичний метод постає у комплексній Денисюковій рецепції багатогранної діяльності «королеви-матері» цього «гнізда» – Олени Пчілки. Щоправда, висновки науковця про значущість літературної, літературознавчої, фольклористичної, педагогічної, громадської тощо діяльності Олени Пчілки розрізнені в окремих статтях і монографіях науковця. Тож поєднання операційних можливостей біографічного й бібліографічного методів у процесі вивчення цих розвідок дозволить здійснити своєрідну рецепцію Денисюкової рецепції творчої спадщини Олени Пчілки, що, своєю чергою, слугуватиме комплексному системному узагальненню й аналізу як культурно-історичної значущості творчої спадщини Олени Пчілки, так і методики дослідження, апробованої у працях науковця. Власне, у цьому й полягають мета і завдання нашого дослідження.

Методи й методики

Метою і завданнями дослідження подиктовані застосовані в ньому методи й методики. Це, передусім, біографічний і бібліографічний методи, які обґрунтовують детермінанти культурологічної діяльності Олени Пчілки та її літературознавчої рецепції у наукових працях

І. Денисюка. Елементи компаративістики дозволяють виявити збіги та розбіжності в зіставленні зовнішніх обставин і внутрішніх психологічних установок, що вплинули на формування літературних, фольклористичних, педагогічних зацікавлень двох закоханих у Волинь особистостей. Культурно-історичний підхід допомагає визначити значущість творчого доробку Олени Пчілки та І. Денисюка на тлі відповідної історичної доби. Герменевтичний метод сприяє відповідній інтерпретації як творчих здобутків Олени Пчілки, так і його наукового аналізу у працях І. Денисюка. Елементи рецептивної естетики допомагають розкрити суть наратологічних стратегій двох авторів, спрямованих на відповідні горизонти очікування власної читацької аудиторії.

Виклад основного матеріалу

На науковій конференції, присвяченій 150-літтю Марка Черемшини, учень Івана Денисюка – Ярослав Гарасим, – аналізуючи черемшинознавчі праці Івана Овксентійовича, спробував уявити жартівливий скептицизм останнього щодо самого терміну «черемшинознавство». Цілковитим у стилі Івана Овксентійовича було б екстраполювати цей термін із дискурсу літературознавчого в автологію біологічних реалій саду в Наварії, де, як відомо кожному «наварієпричетному», черемшина й близько не зростала.

З огляду на вказані застереження, тема нашого дослідження видається у більш вигідній диспозиції: і через те, що терміносполука «пчілкознавство Денисюка» із заголовкового комплексу завбачливо перемістилася у підсвідоме тримання на гадці, і з огляду на придовілля бджіл у Наварійському саду...

Хай там як, а працював Іван Овксентійович і сам, як бджілка, все своє життя, і значним результатом його невтомної дослідницької роботи став корпус статей і матеріалів про не менш плідну трудівницю на полі української культури – Олену Пчілку.

На наш погляд, розпочинати рецепцію Денисюкової рецепції життя і творчості Ольги Петрівни Драгоманової-Косач (Олени Пчілки) слід із його фундаментальної монографії, написаної у співавторстві з Тамарою Скрипкою, про родинний вулик... чи то пак, «дворянське гніздо Косачів». У книзі з однойменною назвою розділ, присвячений Олені Пчілці, просякнутий неабиякою любов'ю і повагою до жінки, яка стала «жрекинею» і «берегинею» «домашнього вогнища» шляхетної родини, яка «виховала своїх шестеро дітей на

аристократів духу і серед них – геніальну Лесю Українку» (Денисюк & Скрипка, 1999: 11).

Власне, аристократизм духу – це та ментальна категорія, яка споріднює співавторів монографії з об'єктом і предметом їхньої дослідницької уваги. Аби належно оцінити внесок родини Драгоманових у розвиток української культури, потрібно перебувати в єдиній духовній площині з ними. Проблема українського аристократизму, шляхетності, елітарності, інтелігентности упродовж віків не втрачає своєї актуальности, оскільки зберегти традиційні моральні цінності, духовні імперативи, як і зберегти генофонд нації, у ситуації колонізованого народу надзвичайно важко. Внаслідок численних геноцидних проявів з боку панівних на території України неукраїнських еліт супроти передовсім найкращих, найталановитіших, найактивніших, найперспективніших жреців національного духу в різні історичні часи виникала ситуація перерваности династичних духовних естафет між різними поколіннями національної еліти. Звісно, брак династичного аристократизму поповнювався аристократизмом духу кращих представників із демократичних соціальних низів. Зрештою, із цих самих низин до вершин людського духу торував свою життєву дорогу й Іван Овксентійович Денисюк. Те, що в усі часи зближувало «династичних» і «демократичних» аристократів – це тяжіння одних до одних. Як Олена Пчілка свого часу у пошуках фольклорних матеріалів йшла сама і дітей своїх водила до сільських поліських домівок «коханого люду», так само виходець із такої хижі Іван Денисюк шукав світла науки і знання, хай і не в палацах, та все ж у храмі дворянської шляхетности родини Драгоманових-Косачів. Може саме через це на «дворянське гніздо» Драгоманових-Косачів за своєю значущістю у виховному, культурно-просвітницькому, інтелектуальному становленні цілої плеяди «молодих львівських духів» таким подібним було демократичне «гніздо» Івана Денисюка у письменницькому саді «графства Наварійського». Так само, як Олена Пчілка долучала рідних дітей до постійного навчання, пізнання тонкощів мистецтва, плекання національного духу, патріотичних переконань, гуманізму, емпатії, вільнодумства, взаємоповаги, твердості й загартованости духу і особистої незалежности, так і професор Денисюк своїм університетським «приймакам» створював атмосферу родинного кола, у якому формується нове покоління національної еліти. Розвідка про Олену Пчілку надзвичайно

інформативно насичена. У ній процитовано дуже багато праць сучасників Олени Пчілки про цю чудову жінку, наведено уривки її листів до матері, Лесі Українки, Івана Франка. Увесь цей матеріал дозволяє заповнити лакуни білих плям щодо біографії письменниці, її методів навчання та виховання дітей, особливостей її спілкування із видатними сучасниками. Кожен рядок розвідки просякнутий величезною повагою і любов'ю авторів до Олени Пчілки як турботливої матері, талановитого педагога, обдарованої письменниці, щедрої меценатки, практичної господині, мужньої патріотки та борчині за національні ідеали.

Важливим аспектом дослідження «дворянського гнізда Косачів» у аналізованій праці є династичний методичний підхід. Звісно, у часи радянського панування класової непримиренності зі «старим» світом «буржуазної» культури проблема «батьків і дітей» легко розв'язувалася шляхом ідеологічного «відбирання» «революційно-демократичних дітей» у «буржуазних батьків», після чого розвідки, присвячені усвідомленню генеалогії національного духу, національної культури, літератури і ментальності або не з'являлися взагалі, або з'являлися у звуженому й викривленому вульгарно-соціологічному контексті. А між тим, Україна таки мала власну духовну еліту, виплекану в родинних гніздах тих самих Драгоманових-Косачів, Кулішів-Білозерських, Лепких, Старицьких-Лисенків, Грінченків, Грушевських, Колесс та інших. Суть династичного методичного підходу, до якого Іван Денисюк свідомо вдається у своїх розвідках про Олену Пчілку, тезово сформульовано у 3-томному (у чотирьох книгах) виданні літературознавчих та фольклористичних праць науковця («Драгоманови-Косачі в інтелектуальному житті України (питання династичного вивчення діячів культури)»): «Методика такого дослідження, комплексно-синтетичного за адекватністю до об'єкта студій, ще не розроблена. Вона, очевидно, повинна врахувати певні спадкові психічні риси даного родинного конгломерату, домінуючі зацікавлення й ступінь обдарованості, почуття громадянської повинності, культуру сімейних стосунків і товариського життя, діалектику родинної єдності й антиномію окремих особистостей і генерацій тощо» (Денисюк, 2005: т.1, кн.1, 165).

На переконання науковця, «необхідні всесторонні студії всієї спадщини і Драгоманова, і Олени Пчілки, а також Лесі Українки». Важливо, що «культурний клімат династії Драгоманових-Косачів

дозволяв плекати суверенні особистості при всій їх родинній і громадській консолідації». Олену Пчілку в зазначеній розвідці І. Денисюк називає «великою характерницею», «першою українською жінкою-журналісткою й академіком» (Денисюк, 2005: т.1, кн.1, 166–167).

Як про «характерну особистість» пише І. Денисюк про Олену Пчілку і в ґрунтовному аналізі прози малих форм письменниці. Дослідник переконаний: «Мати, яка дала світовій культурі Лесю Українку, могла б увійти в історію, не написавши жодного рядка. Олена Пчілка належала до тих характерних особистостей, про які марила у своєму емансипаційному кодексі Ольга Кобилянська: до жінок, котрі в розвою нашої суспільності беруть участь «видимими акціями» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 50). Про характерну авторську манеру «характерної особистості» літературознавець зазначає: «Оповідання Олени Пчілки зображують атмосферу салону; улюбленим засобом подачі матеріалу в неї була дискусія, інтелектуалістська «конверзація» – свобідна, тонко-грайлива, вишукана. Однак у цю приємну словесну салонову гру вривалися бентежні пекучі питання про народ, про його соціальні кривди» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 51–52). При тому «реалізм Олени Пчілки не був побутовим»: «З того, як критикує вона в листі до Івана Франка Ганну Барвінок, а також Панаса Мирного і Нечуя-Левицького, видно, що письменниця прагнула до тонкого психологічного аналізу. Сприймаючи психологізм новітніх письменників і не будучи консерваторкою, вона вміла «іти за віком», але модернізм осудила рішуче. В оповіданні «Соловійовий спів» зневажливо відзивається про «шопенгауерщину» як основу песимістичного світогляду» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 52–53). Вдумливий скрупульозний дослідник, чи не найкращий знавець особливостей українського літературного процесу кінця ХІХ – початку ХХ століття – Іван Денисюк – простежує й еволюцію естетичної свідомості письменниці: «Не відразу всі белетристичні речі Олени Пчілки ставали «вельми зграбненькою прозою» (вислів Івана Франка, – *Р.Г.*). Читаючи її оповідання хоч би в рухівському виданні, можна простежити, як твір за твором зростала вправність у їх побудові, як ширшали засоби поглиблювання теми» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 53). Детально аналізуючи окремі твори письменниці, вказуючи не лише на позитиви, а й на недоліки малої прози Олени Пчілки, дослідник слушно резюмує: «Своєю прозою малих форм Олена Пчілка поширювала обрії української літератури і тематично, і стилістично. Беручи теми зі сфери зацікавлень сучасної

їй інтелігенції, сміливо «кувала» вона неологізми, що потім увійшли в літературну мову. Урізноманітнювала й форми психологічного аналізу більшою, ніж її попередники, мірою використовуючи діалог-дискусію, полілог, внутрішній монолог і психологічну деталь» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 60).

Досвід Олени Пчілки у збиранні польових фольклорних матеріалів І. Денисюк описує у розвідці «Таємниці Запруддя», зокрема у розділі «Родина Косачів у Запрудді». Зазначене дослідження має важливе значення і в історико-біографічному (з'ясування окремих фактів до життєпису родини Косачів), і в краєзнавчому, і в етнографічному, і власне у фольклористичному контексті. У розвідці в типово Денисюковій манері, для якої характерне поєднання наукового стилю з укрощеннями стилю художнього, описано зимовий похід Олени Пчілки по фольклорні «скарби» до курної селянської хати: «Був кінець 1902 року. Тихе Запруддя дрімало, засипане снігом по самі віконця курних хат, що блимали, як вовчі очі, світлом лучини. По глибоких снігах йшла мати Лесі Українки – Олена Пчілка – у супроводі селянки від «двора» до курної хати на фольклорні записи. Слухала вона запрудянські пісні і в «дворі», але запрагнула почути їх у природній обстановці – під сільською стріхою» (Денисюк, 2005: т.1, кн. 2, 290).

Щодо фольклористичних здобутків Олени Пчілки у Запрудді науковець зазначає: «Олена Пчілка записала в Запрудді 12 унікальних колядок дохристиянського, язичницького характеру. Вона знайшла новий жанр фольклору – колядку-веснянку з любовним мотивом, показала її близькість до весільної пісні, розкрила її неповторний поваб, який порівняла з повабом весняного підсніжника – стільки в цій пісні цнотливості, чистоти, наївної грації» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 291). Звертає увагу І. Денисюк і на полеміку дослідниці з Олександром Веселовським, у якій вона доводила, «що християнству, незважаючи на всі зусилля, не вдалося приглушити язичницького характеру народних коляд, які первісно нічого спільного з релігією не мали» (Денисюк, 2005: т.1, кн.2, 291).

У зібраних на Поліссі фольклорних записах Олени Пчілки, що вмістилися у її «блискучій науковій розвідці «Українські колядки»», надрукованій у кількох номерах «Київської старини» в 1903 р. І. Денисюк знаходить докази на користь власної знаменитої гіпотези про поліських амазонок. Лесина мати, зокрема, наводить поліську колядку з Облап, у якій є такі рядки:

«– Моє дитє, а Настусенько,
Поїдь, поїдь на войноньку!
Поперед війська не вибивайся:
Наперед війська – намовонька,
А назад війська – погононька,
Насеред війська – розмовонька.
Вона матінки не послухала,
Наперед війська виїхала,
Ой виїхала, ще й викрикнула,
Шабелькою та й вимахнула» (Денисюк, 2005: т.3, 64).

«Оригінальність цієї колядки, – зазначає І. Денисюк, – рідкісної, а все ж відомої фольклористам, полягає в тому, що тут дійовими особами виступають самі жінки й відважним воїном є дівчина [...] Моральна ж сіль пісні в тім, що ця воячка не послухала консервативних порад матері дотримуватися «золотої середини», а зайняла в полку найнебезпечніше місце – в авангарді – та з бойовим окликом «шабелькою вимахнула»... А може, то було взагалі «військо дівоцьке?»» (Денисюк, 2005: т.3, 65).

Знаючи проникливість Івана Овксентійовича, його блискучий інтуїтивізм і здатність до глибокого психоаналізу, враховуючи його категоричну пошану до Івана Франка і зумовлений історичною віддаленістю від постаті Олени Пчілки, а відтак – вимушений, платонізм у закоханості до неї, цікаво й водночас дуже впізнавано читати Денисюкову толерантну й делікатну інтерпретацію не цілком делікатного Франкового висловлювання на адресу Олени Пчілки у листі до Ольги Рошкевич: «2 січня 1879 р. Франко сповіщає Ольгу Рошкевич про те, що він познайомився з подружжям Косачів у Львові особисто. «Щодо женщин, які тут бували, то скажу тобі ось що: 1) Ольга Косачева, Драгоманова сестра з чоловіком. Баба дуже приємна, хоч не зовсім хороша і не зовсім мені подобалась. Ми балакали досить – о літературі і пр.». Адресатка – Франкова наречена – була надто заздрісною, і він змушений був «очорнювати» своїх знайомих жіночої статі... А в дійсності Ольга Косач була жінкою надзвичайної вроди» (Денисюк, 2005: т.2, 338).

Загалом же, у біографічній розвідці про Івана Франка «Франки в гостині у Косачів на Волині» Іван Денисюк наголошує на теплі дружніх взаємин між подружжями, на спільності мистецьких зацікавлень, на інтенсивності й високому інтелектуалізмі дискусій у

дружньому колі двох родин, на плануванні подальшої роботи на загальну користь українській справі.

Наукова новизна

Відтак наукова новизна біографо-бібліографічного дослідження Денисюкової рецепції творчої спадщини Олени Пчілки передусім полягає у реактуалізації самого біографо-бібліографічного методу, доведенні його синтезійної здатності поєднуватися з елементами інших літературознавчих методів, можливості трансформуватися у династичний підхід до вивчення історії літератури. Також важливим видається доведення наукової спроможності та (в окремих випадках) доцільності компаративного зіставлення не лише творчості однорядних феноменів літературного чи літературознавчого процесу, а й позірно підрядної зв'язки «автор – дослідник» чи «автор – реципієнт».

Висновки

Рецепція Денисюкової рецепції життя і творчості Олени Пчілки доводить, що, попри історичну віддаленість цих двох знакових фігур у розвитку української культури, існує фундаментальна основа єдності їхньої духовної праці власне на загальну користь українській справі. Повною мірою збагнути значущість і цінність духовної спадщини Олени Пчілки Іванові Денисюку допомогла релевантна налаштованість на спільні з матір'ю Лесі Українки реєстри: сімейні і родинні цінності, пошанування духовної спадщини предків, педагогічний талант, емпатія і любов до «коханого люду» Полісся, високий інтелектуалізм, широка ерудиція, вміння мислити стратегічними категоріями, аристократизм духу, рафінована інтелігентність і водночас тяжіння до демократизму, вільнодумства, особистої свободи слова, толерантність у сприйнятті думки іншого, закоханість і глибоке розуміння фольклору та літератури, вміння відчувати слово «на доторк», повага до традиції, сміливість в експериментуванні зі змістом і формою. Усі ці риси духовних портретів двох видатних українців забезпечують не лише прихильну рецепцію їхніх індивідуальних творчих здобутків, але й української культури загалом як ув очах сучасників, так і у сприйнятті майбутніх, вдячних за невсипущу подвижницьку працю поколінь.

Література

- Денисюк, І. (2005). *Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 томах, 4 книгах*. Львів.
- Денисюк І., Скрипка Т. (1999) *Дворянське гніздо Косачів*. Львів: Академічний експрес.

Михида, С. (2006) Мегатекст і особистість письменника. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 26. 58–62.

Овдійчук, Л. (2021). Інтеграційність біографічного методу вивчення художнього тексту у фаховій підготовці майбутніх вчителів української мови і літератури. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка / Підготовка фахівців у системі професійної освіти*. Т.169. №13. 101–106.

References

Denysiuk, I. (2005). *Literaturoznavchi ta folklorystychni pratsi: U 3 tomakh, 4 knyhakh*. Lviv (in Ukrainian).

Denysiuk, I., Skrypka, T. (1999) *Dvorianske hnizdo Kosachiv*. Lviv: Akademichnyi ekspres (in Ukrainian).

Mykhyda, S. (2006) Mehatekst i osobystist pysmennyka. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*. 26. 58–62 (in Ukrainian).

Ovdiichuk, L. (2021). Intehratsiivist biohrafichnoho metodu vyvchennia khudozhnoho tekstu u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh vchyteliv ukrainskoi movy i literatury. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka / Pidhotovka fakhivtsiv u systemi profesiinoi osvity*. Т.169. №13. 101–106 (in Ukrainian).

Roman Golod. Ivan Denysyuk on Olena Pchilka (Reception of Reception).

The purpose of this article is to elucidate the cultural-historical, theoretical-methodological, bibliographic, biographical, and receptive significance of Ivan Ovkseutyovych Denysyuk's literary and folkloristic works dedicated to the life and creative path of Olena Pchilka. In line with this goal, the research methodology employed elements of cultural-historical, bibliographic, biographical, comparative, hermeneutic, and receptive methods.

As a result of the study, the ideas presented in Ivan Denysyuk's various works regarding the significance of Olena Pchilka's contribution to the development of national literature and literary studies, folklore studies, pedagogy, politics, and Ukrainian studies as a whole have been summarized, systematized, and analyzed. Special attention is given to the theoretical-methodological foundation of Denysyuk's scholarly works, particularly the method of dynastic study of the cultural heritage of the Drahomanov-Kosach family, with a focus on Olena Pchilka's role and significance in the family upbringing of gifted children who laid the foundations of Ukrainian aristocracy, formed the core of national identity and elitism, and became key figures in the development of our culture.

The article also highlights the shared scientific interests (particularly in the field of folklore studies) of Ivan Denysyuk and Olena Pchilka. The literary studies of Denysyuk, dedicated to the short prose of Olena Pchilka, are analyzed. A comparative analysis of the cultural-historical context of the works of Ivan Denysyuk and Olena Pchilka is conducted. Conclusions are drawn about the importance of a holistic perception of the axiological judgments regarding Olena Pchilka's contribution to the development of the Ukrainian cultural process, as presented in

various scientific works by Ivan Denysyuk. The bibliographic, source-study, and historiographical significance of Denysyuk's works on the cultural heritage of Lesya Ukrainka's mother is revealed. The axiometric relevance of Olena Pchilka's creative legacy and its reception in Denysyuk's scholarly works is emphasized. The didactic and methodological relevance of both Olena Pchilka's cultural heritage and its scholarly reception in Denysyuk's works is underscored.

Key words: Ivan Denysyuk, Olena Pchilka, reception, biography, dynastic methodological approach, aristocracy of spirit, short prose, folklore materials.

Голод Роман Богданович – доктор філологічних наук, професор, декан Факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, <https://orcid.org/0000-0002-2394-0869>; roman.golod@pnu.edu.ua